

۱۵ تشرین اول ۱۹۲۵

نسخه سی :

۷ ۱/۲ غروش

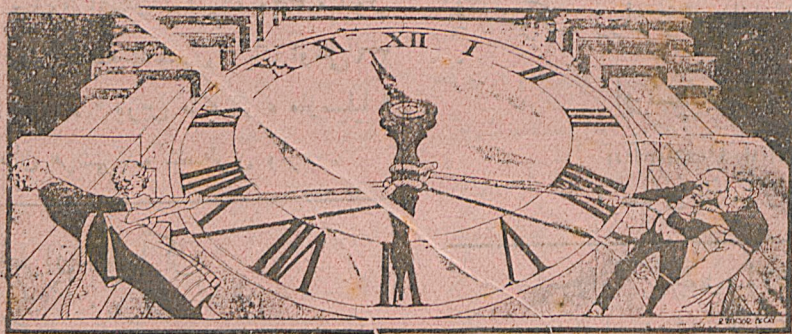
یکرمی برنجی سنه

نومرو :

۱۹۰

اجتihad

LA REVUE IDJTIHAD

زمان مفهومی

2483

مندرجات

انکلتزه تریه کیدیور ؟ سوالنه آجیق جواب : (عیدالله جودت) . — آجی خطابیلر [شعر]
 (توقادی زاده شکیب) . — آنغلو ساقسون عائله سنده آنا : (ع.ج.) . — عقلی سلیم : (راهب مهلم)
 Dr. AB. DJEVDET : Sonnet — کلک کلبنه [شعر] (ع.ج.) . — سیاحت انطباعی (ع.ج.) .
 مدنی دنیاده کاغد صر فیاتی (اجتهاد) . — کوستاو لو بون و آناری : (بارون مونوین) — زمان
 مفهومی حقنده بر حسب حال : (صائم سالم) .

تریق السین

ورم خسته لغنک باشلانغچنده وهر دورنده
اک مؤثر وشافی دوا در
اوکسوروک و بوغاز خسته لقلری ایچون
اوکسیمه نتول پهرودن
Oxymenthol Pérandin
قرصلری اک مؤثر دوالردنر .

بیله یل Biléyl

صغرا افرازی قسماً ویا تماماً کسین خسته لقلرده : صاریلقلده ،
یاریم باش آغریلرنده ، اویقوسزلقلده ، عطالت ذهینده ، دوران
دمک و باغیر صاقلر وظائفنک تغیراتنده ، قره جکر قوم صانجیلرنده
مؤثردر (یملکردن صوکره ایکی قاپسول آلینیر .

بیولاقتیل Biolactyl

Ferment lactique sélectionné

معدده و باغیر صاقلرده تکیون ایدن تحمر و تسممک یکانه مانعیدر .
چوجوقلرده کورولن اسهاللارک یکانه علاجیدر .
باشلیجه یملکردن اول 2 الی 4 قاپسول آلینالیدر .

یکی چیقدی

EXTRAIT DE MALTE

غلیسر و فوسفاتلی شرق مالت خلاصه سی

اجزاجی اکرم بکک نظارتی آلتنده صورت خصوصیه ده اعمال
اولونقمده در عموم اجزا دپولریله اجزاخانه لرده بولونور .
دپوسی : اکرم - نجیب اجزادپوسی - تلفون استانبول ۷۸

KÉPHALGINE

که فالزین

باش آغریسی و دیش آغریسی و هرنوع آغریلرده مؤثردر

د. پاردو D. PARDO

Munich شهرنده کائن Isaria رادیو جهازلرینک
دپوزیته ریدر . بو جهازلرله ، مثلاً (ویانه) نک اوپه راسنی
استانبولده خانه کزده دیکه یه بیلیرسکز . الکترونیکه متعلق
دیگر کافه لوازم و اجهزه دخی بولونور .

غلطه ده وویو ادا جاده سنده بختیار خان نومرو ۳۰

(حر فکر) ی و (انقلاب) ی هر هفته او قویک

عثمانلی بانکه سی

BANQUE OTTOMANE

سرمایه سی ۱۰ میلیون انگلیز لیراسی ، ۳۵۰ میلیون
فرائق . مرکز عمومی : غلطه : تلفون : بک اوغلی ۳۶
باشلیجه شعبه لری : لوندره ، پارس مانچستر ، مارسیلیا ،
تونس . تورکیانک هان هر شهرنده شعبه لری واردر .

قطران حق اکرم

قیشدن قلله اوکسوروکلرک و مزمن برونشیتلرک
وکوکس راحتسزلقلرینک تداویسندنه تاثیر قیطعیدر .
کوکس طارلقندنه ورمک مقدماتندنه پک بیوک فائده سی
کورولور . دپوسی یکی پوسته خانه قارشیسندنه اکرم نجیب
اجزای طیبیه دپوسیدر . تلفون : استانبول ۷۸

آناطولی

آنویم تورک سیغورطه شرکتی

تورکیه ایش بانکه سی طرفندن ۵۰۰,۰۰۰ لیرا
سرمایه ایله تاسیس قلمشدر .

مرکز اداره سی آنقرده و مرکز معاملاتی موقه
غلطه ده اونیون خانه ددر .

حریق ، نقلیات و قضا سیغورطه لری درعهده ایدر .
حکومت و حکومتله علاقه دار بالجه مؤسساتک
سیغورطه لرنده حق رجحانی حائز و تمتعاتک
ربعی حکومته عائددر .

تلفراف آدره سی : درسادت امتیاز

تلفون : بک اوغلی ۲۰۰۲-۲۰۰۳

آبومان : سنه لکي [۲۴ نسخه]
تورکيا ايچون ۲ ، خارج ايچون
۳ ، اعلا باغدليسي ه ليرادر .

اداره خانه سي :

جفال اوغلنده « اجتهاد نوو »

تلفون : استانبول ۸۶۵

يکرمي برنجي سنه

نومرو ۱۹۰۰ - ۱۵ تشراول ۱۹۲۵

اجتهاد

فلسفي ، اجتماعي ، ادبي ، اقتصادي مجموعه

Abonnement pour un an

300 piastres

Edition spéciale 500 piastres

Adresse:

" IDJTIHAD " Constantinople

Téléph. St. 865

XXIème ANNÉE

15 Octobre, 1925 — No 190

اجتماعي ملاحظه لار :

انكلكتره نره يه گيديور ؟

سوالنه آچيق جواب

انكلكتره زمانمرك روما ايماطورلغيردر . فقط قانونري ،
تشكيللاني ، حشمت وشوكت شانيسه سي سايه سنده شرق
وغربده ، آوروپانك آسيانك و آفريشانك بيوك قسه لاري
اوزه رنده مهيب ومحبوب اولاراق حكممران اولنديني صره ده كي
روما ايماطورلاري دكل ؛ روح مليسي اوله يه باشلامش ،
سجيه سي كوشه مش و ، آنجاق اعصار ديده شوكت ماضيه سنك
خاصه عطالتيه ، النسيقي ، مريض ومنفعل بر حيات
ياشامايه باشلامش اولديني صيره ده كي روما ايماطورلغيردر .
قراليجه ويقتوريانك شاعري Lord Tenyson ك ،
انكليز شعاريني ، انكليز روحني ، انكليز سجيه سني تصوير
وتجليل ايتمه يي مراد ايده رك يازدبني (Meysses) عنواني
منظومه سنده .

توقف ايتك ، برشيئي باينه ايرديرمك ، برئله بارلا باجاق
وقولانيلماق ايشيلد باجاق يرده ديواره آصيلي بر قيليج كيي
باصلانماق نه قادار حزن انكيزدر ! تنفس ايتك باشاماق در ؟
اكر چوق غائب ايتدي ايسه كه ينه بزه قالان چوق در ؛ بز
به ايديسه كه ينه اوز ؛ دائما كندى كنديلريه مساوي اولان
قهرمان يوزكرى زمان وطالع داهما زياده ضعيف قيلدى ايسه
جهد وغيرت ايتك ، آراماق ، بولماق ، واصلا واز كجه مك
اسرلنده عيني زمان وطالع ، بزي او قادار محكم بر ارادت ايله
تسليح ايتدى »

ديديكي وانكلكتره بو تصويره ماصدق اولديني زمان
بر آز كير يارده قالمشدر .

انكليزك بيوكلكسني پاپان اك مهم خصلتلرندن برى

همان هرشيئي ؛ كوپروني ، يولي ، خسته خانه يي ، شمنديو فرى ،
مكتبلاري [*] حتى انضباط كجى ايشلاري بيله كندى باپماسي
وحكومته پك آزايش برافاسي ايدى . صوريون دارالفنوني
ممتاز مدرسلرندن و اينستو اعضاسندن
psychologie politique du Peuple anglais au
XIXème siècle يعنى (اون طقوزنجي عصرده انكليز
قومنك بسيقولو جاي سياسي اوزهرينه تجربه فلم) عنواني
پك معتبر كتابني 1860 ده نشر ايدر كن قرق سنه دنبري
انكلكتره نك آرتق اسكي انكلكتره اولمامايه باشلامش اولديني ،
انكليزك سجيه سي ، آرتق اسكي متانت وجلاسنى محافظه
ايتمه ديكني يازيوردى . وقتيله حكومتك مداخله ومعاونتني
طلب ايتمكسزين انكليز خلقنك بالذات كوردوكرى ايشلاري
حكومه ترك ايتمه باشلامش اولدو قلريخي نظر دفته عرض
ايدى يوردى [*] وبوصورتله زمانمرك روما ايماطورلني
اولان انكلكتره ايچون بر هبوط دورينك باشلا ديفنه ايلارده
بولونيوردى .

طوپلرك ، اردولرك ، دونانمارك قوتلري ملكلر فتح
ملت لر تسخير ايده بيلير . فقط بومفتوحاتي محافظه وعمران
وسعاده مظهر ايتك بو ملتلري اسيرلكدن چيقاروب
وطنداش وهر حالده تبعه صادقه « مرتبه سنه يوكستتمك

[*] انكلكتره ده محلي مكاتب اداره لرنيك صرف ايتديكرى
مبالغ عظيمه خارچنده يلكيز حكومت مركزيه نك معارف بولنده
صرف ايتديكي اون ايكي ميليون انكليز ليراسنك ۹,۸۰۰,۰۰۰ ي
ابتدائي تحصيله صرف اولونيوردى وبالذات اهاليك وخصوصي
جمعيتلر ۱۹۰۸ ده ايلك تحصيلي تحكيم ايچون صرفياتي بوندن
چوق آز دكلدى .

[*] بواثر اجتهاد كتيخانه سنك ۲۲نجي ، ۲۳نجي و ۲۴نجي
كتابلري اولارق ۱۹۰۹ تاريخنده (انكليز قومي) عنوانيله
طرفردن ترجمه ونشر اولومشدر .

ایچون طوپدن و مادی قوتلردن چوق یوکسک اولان معنوی و مدنی قیمتار لازمدر . یالکز قوه مادیه نك اوزون مدت بر قتی محافظه ایدمه بیلش اولدیغی تاریخ قید ایتمه مشدر و اسارتك ، اسیر اولان دن زیاده اسیر ایدنه خراب ایتدیکی محقق در . بونی (فلسفه استبداد) نده [*] قونت ویقتور (آلفیهری) نه قدار صریح کوستر مشدر ! انکلتزه آرتق داها اوزون مدت افندی قالا مایاجق درجه ده فضله اسیرله مالک اولمشدر ! بو قدار چوق اسیرله مالک اولان بر قومک بر کون بو اسیرلرک مملو کی اولماسی ، قانون طبیعتجه ضروریدر .

انکلتزه نك انحطاطی اون طقوزنجی عصرک ربع اخیرنده بلیر مشدر و حرب عمومی دن اك وخیم ضربه یی بین انکلتزه اولمشدر ! قارلره غربب کورونه بیلجك اولان بو ادعا و دعوا مزى قولایجه ایضاح ایدمه بیلجكز . بوکون بر قومک شوکت و قدرتی تمثیل ایدن ، یالکز باشنه طوپلرینك عدد و قدرتی ، اردوسنك کثرت و انتظامی دکلدر . بوکون بر قومک قدرت قومیه و مدتیة سنی از جمله تجارتی و صنایعی ، قابلیت اجتماعیه سی تمثیل ایدیور . بر عصر اوله کنجیه قدار انکلتزه دنیانك هر طرفی تجارت و صنایعه استیلا ایتش و هر طرفه مهیب و محبوب بولونیوردی . تجارت کیلری عمان لری یاریور و قطعات ارضی بر اورومجک آغی کیی دکنز و قاره یوللری ایله صاریوردی . فقط جهانیه بو تصرفک نهایتسز دوامی بالخاصه انکلتز مشرب و مزاجی ایچون ممکن اولامازدی اونده کی سحیه ثبات و صلاحی ، محیط متحوله سرعتله انطباق ایدمه بیلجك درجه ده فضله ایدی جهان و طبایع جهان سرعتله دیکشیور انکلتز مزاجی عینی سرعتله دیکشه میوردی . کشورینك محیطنه انطباق ایدمه مین حکومت اوزون مدت حکمران و کشورینه صاحب قالا ماز بیوک استاد دوقتور (کوستاولوبون) بوقاعده یی نه کوزل اجمال و افاده ایتمشدر . عباره سی عیناً شویله در :

L'art de gouverner consiste surtout aujourd'hui à s'adapter le mieux à des nécessités extérieures sur lesquelles la volonté ne saurait agir. (*)

[*] کتبخانه اجتهاد - عدد ۱۹۰۰ ایکنجی طبع .

(*) M. le Dr. Gustavs Le Bon—Psychologie du Socialisme p. 256.

که « اداره حکومت صناعتی ؛ بالخاصه بوکون ، اوزره سینه اراده نك اجرای تاثیر ایدمه میده کی ایجابات خارجیه یه ممکن اولدینی قدار ایی انطباق ایتکدن عبارتدر . » دیمکدر قوملر و ذهنیتلری تحول و تکامل ایدیوردی . عنصر اطاعت بوزولیوردی . انکلتز ، سحیه سنده الاستیکیت مقتضیه یی بولامیوردی . انکلتزه تجارت و صنایع عالمنده ایلک دیرسک ضربه سی ژاپون ایدن ییدی : بوگون ژاپونیانك قرق الی سینه دنبری تأسیس ایتش اولدینی مکمل دارالصناعه لری واردر ؛ مثلاً ژاپونیانك پاموق دارالصناعه سی داه ۱۸۹۸ ده ۶۰۰۰ عمله استخدا م ایدیوردی . آلی بیك ایشجی ایشله تن بر فابریقه نك عظمتی قولای تخمین اولونه بیلر . بو دارالصناعه لر حصه دارلرینه یوزده ۱۰ وحتی ۲۰ کار ور مکده و مکمل ایشلر یاپماقده در حالبوکه انکلتزه ده بمائل دارالصناعه لرک حصه دارلری حصه تمتعلرینك هر سینه آزالماقده اولدیغی کورمکده درلر . بونلرک اک بابا ییکتی حصه تمتع اولارق یوزده ۳ ویرمه بیلور . فرقک عظمتی انکلتزه ایچون فاجعدر . شرقلیلر محتاج اولدوقلری معمولاتی کندیلری یاپمایه باشلامشدر : ساعت ، چینی ، کاغد وحتی پاریس چشیدلری دییه شهرت بولان عطریات ژاپونیا ده پایله مقده در . بوضورتله آروپا معمولاتی شرقدن علی التدریج طرد و دفع اولنیور . بعضی جنس اشیا مثلاً کیریت انکلتزه یه خاص معمولاتدن ایدی وهر سینه ژاپونیا ده ۶۰۰،۰۰۰ آلتون فرانلق انکلتز کیریتی صاتیلیدی ۱۸۹۵ ده بورقم ۷۰۰،۰۰۰ نزل ایتدی حالبوکه ژاپونیا لیلر صفر دن باشلا یاراق بر فاق سینه طرفده ، ۱۸۹۵ سینه سنده اعمال ایتدی کیری کیریتلرک صاتیشی ۲،۲۷۵،۰۰۰ آلتون فرانقه چیقاردیلر ! ۱۸۹۰ تاریخنده ژاپونلر سنوی یالکز ۷۰۰ فرانلق شمسیه یاپار صاتارلردی بش سینه صوکره ۱۸۹۵ ده بورقم ۱،۳۰۰،۰۰۰ آلتون فرانقه بالغ اولدی ژاپونیانك دیگر اشیای معموله سی ده بونسبتده تراید ایتدی [*] بو کیفیت انکلتزه تجارتنك اقصای شرقده بیوک رجعتی دیمکدی . بوتجاری استقلالی ، سیاسی استقلالی تعقیب ایتک ضروری ایدی و بونی گورمه من چوق تأخر ایتدی :

[*] سابق الرض کتاب صیغه ۲۶۱—۶۳ ج.

(عرفی شیرازی) به ناصل حیران اولمیم، (ایران) ک
بر زمان پک بیوک اولمش اولدیغنه ناصل ایمان ایتمیم، که
اونک بر اولادی

«مایه انتعاش مظلومان

کر به دامان صرصر اندازد» [*]

دیه بیامشدر. (لوندرد) ده لوردلرک قونترک، زنکین
کاشانلرینی، قاپورلرینک اوکندده بکله ین یالیزلی اوطوموبیللری
کورددم. (هاید بارق) ک صیره لری اوزهرنده، جاکترلرینک
یاقلرینی قالدیراراق، کیجه لری، کیجه لک کوز یاشلری
کی ی برشی اولان شبنملرک آلتنده ایصلاق و مضطرب
کچیرنلری کورددم. انکلتزه، قومونست روسیایانک
پروباغانداسندن زیاده، بیله رک ویا بیلمیه رک کنددی یالیزلی
بولشه ویکلک پروباغانداسندن احتراز ایتمه لی در.

حرب عمومی دن ک بیوک ضربه یی انکلتزه میشر
دیوردم ایضاح ایدیوردم :

روسیه ده چارلق چوکیدکی کون چارلقک دمیرستونی
ده وریددی، اوروپانک، شرقده کی اوروپانک آیاغنی ازدی
فقط بومعظم ستون بیوک بریتانیانک، شرقه، وبالواسطه
جهانه حاکم بیوک بریتانیانک بی اوستنه دوشدی؛ امپراطورلق
روسیا، اوروپانک وبالخاصه انکلتزه مک هم مدهش بررقبی
هم ده دولایسیله پک قیمتدار بر ظهیری ایدی. اقوام
وبالخاصه شرقی آسیا اقوامی انکلتزه وروس تحکملرندن
برینی اختیارده مضطردی. انکلتزه یی اهنون شرین
کورسیوردی. روس بیوندوروغنه انکلز بیوندوروغنی
بالضروره ترجیح ایدیوردی. چارلق دوشدکن صوکره
شرق یالکز انکلتزه ایله قارشى قارشى یه قالدی.

بومساعد وضعیت شرق ایچون نه زمانه قادار دوام
ایده جک؟ بو سؤالک جوابی شودر :

شرق هرکون دها زیاده کنددی قدرت واستعدادین
حسن ایتمیه دوام ایتمیکجه. روسیاده امپراطورلقک تکرار
تأسیسی مستبعد دکدر؛ فقط انکلتزه مک قدرت وشوکت
سابقه سنی کسب ایتمه سی ذکر ایتمیکمز عرضلر دلاتیله،
دیه بیلیرز که مستبعددر. برقومک که تجارتی دوشر، تولداتی

[*] مظلوملرک غصب ایدیلن مایه معیشتی قوت وجلادتی
قاصبرغه نک اتکنه آتار.

صوریون دارالفنونی معلملرندن Louis Gazamian
1911 ده انتشار ایتمش اولان L'Angleterre moderne
et son évolution آدلی مهم بر اثری واردرد؛ بونی
کوزدن کچیرمک انکلتزه مک نزمیه کیتدیکنی رأی العین
کورمکدر. مؤلف یالکز مجرد دعوا وادالرده بولونمایور
او، بر مشرح کیبی آلتنده تشریح ییجاغی اولدیغی حالده
یککی انکلتزه یی مطالعه ایدیور وواقویانه قطعی قناعت
ویریور. او، تولدات مسئله سیله، صورت مخصوصه ده
مشغول اولیور. پک ایی کوسته ریور که انکلتزه ده وقیله
پک فیاض اولان تولداتک منتظم ومتزاید برتناقص عرض
ایتمیکنی وحقی نسلک بوزولارک، (لوندرد) ده افراد
عسکریه نک بویلرینک قیصالدیغنی کوسته ریور. برقومک
تجارتک ضربه ییمه سی، تولداتک آزالماسی، افرادینک
قیمت فیزیولوجیائیهرلرینک تناقصی اوقومک قیمت اجتماعیه
سنک انحطاطه یوز طوماسی دیمک دکلدده نهدر؛

وقیله انکلز ایچون فرار ایتمک هجوم ایتمکدی :
ایلاری یه دوغرو هجوم، مشکلات اوزهرینه هجوم ایتمکدی
شیمدی انکلتزه ده قولای موفقیتر آرانیور. کوچلکلر
اوکندده رجعت ایتمک میلی غلبه ایدیور. Louis Gazamian
کتابک خلاصه سنی Décadence ou évolution عنوانی
آلتنده یاپیور وانکلتزه حقنده اجمالنه شوسطرلرله باشلاپور:

Une grandeur intacte peut-être, mais
inquiète et qui s'interroge.

فقط بوسوز 1911 ده سویله نیور. بوتاریخندن صوکره
نهلر، نهلر اولمای؛ بوکون یوزلرجه بیک ایشسر عمله
ور سورو اجتماعی حادثهلر بیوک بریتانیانک کوچوک
بریتانیا اولمایه باشلادیغنی اعلان ایدیور. بیوک بریتانیانک
بیوکلیکی، (شکسپیر) ی، (بارین) ی (شهلری) ی،
(داروین) ی، (جهن نلر) ی (نیوتون) ی الخ کچی
اعظم فکریه سنک بیوککلری یالکز بویوککلر سایه سنده،
کندلسنی عصرلرجه بیوک و قوتلی اولاراق یاشاتمش اولان
حرثی سایه سنده سیاسی محافظه ایتمکده در.

انکلتزه مظلوم وعصیان انکلز محرومیت لرک یاننده
محتشم ومشعش نعمت ومظهریت لرک اوزون مدت مستریخانه
یاشایامایه جاغنه پک دقت ایتمک ایسته میور کورونیور.

دوشر ، صنايعی ديگر ملتلك صنايعيله رقابت ايده من ، فردلرينك قيمت تشرحيه وفيزبولوجيايه سي دوشر اونك سقوطه باشلاماش نه سي قالير؟ بوني سويلدين انكلتره نك قديم برخصمي دكل بالعكس ، اونك دوغور مش اولديني يوكسك اولادلري ، (هامليت) كيي بتون دنيا ايچون ادبي شاه اثرلر ابداع ايتمش ، بشريته چيچك آشي سي كيي ، شمندوفر كي [باپن] قيمتدار هديه لر ويرمش كزيده ولايموت اديب ، متفكر ، مخترع اولادلرينك حيراني اولان بدخواهمز اولماديجه بتون بشريت ايچون اولديني كيي هيچ بر زمان كنديسك ده خير خراحي اولماق دن فارغ اولماي اچاق بر صالحي در ، بر صالحي در ، كه

مصائب قوم عند قوم فوائد

ادعاسنك بطلاننه شدتله قاعدلر . هيچ بر فلاكت خصوصيه يوقدر ، كه عمومه آزجوق تاثير مضري اولماين . حرب عمومين ان بيوك رخنه ايله چيچقان قومك انگليزلر اولديني حقنده بر كه ده ها سويليه جكم : تاركه نك فر داسنده Journal d'Orient غز تاسنده اوزون بر ملاقاتم انتشار ايتشدي محررك بر سؤالنه جواب ويريركن عينا شو سوزلري سويله مشدم :

L'Angleterre a vaincu l'Allemagne, mais, hélas, l'Allemagne a militarisé l'Angleterre

كه « (انكلتر) » (آلمانيا) ي مغلوب ايتدي فقط ، هيات ! (آلمانيا) ده انكلتره ي «ميلياريزه» ايتدي ، ديمك در . انكلتره ده مجبوري عسكرلك قبول ايديلديكي كون نجه انگليز قومنك ضعفي اعلان اولونمشدر . انكلتره حرب عموميه قوتندن دكل ضعفندن اشتراك ايتمشدر . انكلتره او محرره بكنزه مشدر ، كه بر مناقشه قلميه ائاسنده معارضني منطقي وعقلي دلائل قوتيله الزام ايده ميه رك قلمني براقير ومعارضني اوزمرينه صوبا ايله هجوم ايده رك مغلوبيتني اعلان ايدر . انكلتره هر طرفه تاجرلرينك آلمان تاجرلر طرفندن ، اليوم مشروع طائينان طريقه لرله قوغولديغني كوردی . بونا ، عيني سلاحلره مقابله ايده ميه دي ؛ داها اوجوز ، داها اي مال چيقارمادي . مشتريلري نازك معامله ايله ، كولر يوزله ، كنديلرينه قره دي

ويرمكه ، تقسيطي تاديه قبول ايتمكه جلب ومنون ايده مدي . بو رقابت تجارويه تجاري يوللرله ، تجاري اصوللر قارشى كله ميه دي ؛ بر سامزده قيصر ويلهلم ك ترديسندن استفاده ايتدي ، حرب عمومى يانغينه بر بنزين بومبهي كيي كيردي ، هم آلمانيا هم انكلتره غفلتلك اك فاجعني ارتكاب ايتديلر . حرب عمومى روسيا ايمپراطورلغنك سقوطني دوغوردی ، يوايسه ، تكرار ايديبورم ، انكلتره شرقه مادي ومعنوي مغلوبيت ورجعتي انتاج ايتدي ؛ متاركه نك فر داسنده يعنى سوويت روسيه نك تعضي تامندن بر آزاو انكلتره جنوبي ايراني بالقوه استتلا ايتمش واورانك پترول منبعلرينك باشنه او طور مشدي ، بو ۱۹۱۹ ده اوليوردی ايران سلاحدن تجريد ايديش اولديغندن وروس معاونته استناد ايده ميه ديكندن جنوبي ايراني بيوك بریتانيايه ويردن و ايران ايله بيوك بریتانيا آرمسنده عقد ايديلن معاهده نك تطبيقه بر مانع يوق ظن اولونيوردی حالو كه بر آرزو كره معاهده لفظي مراد قالدی وانكلتره رجعت ايتدي . ينه ۱۹۱۹ ده افغان ، انكلتره تحكمنه قارشى قيام ايتدي و افغان اميري (امان الله خان) ، انكلتره ايله اتلاف طرفدارلغنده غالبا ايله ري كيتديكي آكلاشيلان حربه ناظريني آصدي ؛ انگليزلرله بر صيره محاربيلر ياپديقدن وانگليزلره خايلى تلفات ويريديكدن صوكره افغان مظفر اولدی واستقلال نامنى بيوك بریتانيايه طانتديران بر معاهده يي عقد ايتدي ؛ بو معاهده ده هندستان ايچندن كچرك (پيش آور) طريقيله افغانستان سربستجه هر نوع مهمات حربه ادخال ايتك حقى افغانليرله انگليزلر طرفندن ويريلىوردی . بو معاهده ۱۵ اغستوس 1923 ده (لوندرو) ده تصديق ايديلدی [*] اوزمانه قادر افغانك يالكز هندستانده و (لوندرو) ده سفيري بولونورك بعد ما هر دولت نژدنده سفير بولوندرماق حقنى اكتساب ايتدي . شيمدى افغانستان هيچ بر انگليز قونترولنه تابع اولماق سزين مملكتته هر نوع حرب وضرب آلات وادواتي ادخال

[*] ماضى ايله استقبال آرمسنده : اجتهاد نومرو ۱۵۶

۱ اغستوس ۱۹۲۳

(**) L'Afghanistan nouveau p. 16 (Paris 1924).

آجی خطابلرمدن

عقله اويدنجه باندنم اللهم ،
 اوبلادن اوصاندم اللهم !
 حادثات اقتضايه اوفق ايمش ؛
 برزمان بنده قاندم اللهم !
 اويومشدم فراش غفلتمده ،
 ناللدن اوياندم اللهم !
 دولاشيركن سياهه كننديمي بن
 قمر غياده صاندم اللهم !
 باقوب اهل ربايه ايليسي
 ينه حرمتله آكدم اللهم !
 بنده بيك كنز پركر وازمش ؛
 بولادم ، چوق آراندنم اللهم !
 صاف ايدم ، پرءصور صفوت ايدم ؛
 بنده بركون بولاندم اللهم !
 بزه پروعد لطف ايمش فردا ؛
 كولدم اما ايناندم اللهم !
 ديديلر : هراولان خداداندر ؛
 حاله باقدم ، اوتاندم اللهم !
 يارادملقه باشلايور ضررم ،
 سوزده چوق شي قازاندم اللهم !
 توقادي زاده شكيب

آچاراق سور خرافاته بو مدھش دليكي
 ساناقان يانماق ايجوندرءكه نهرتدم چليكي .

قطعه سيله فريادمه نهايت ويريوردم .

شيمدي يه قدار اولمايانلرك چوغى اولدى : توركيا بيوك
 برمشعل دوغوردى ؛ اوكننده بو مشعل اولديني حاله
 باشقا برجان و هيچانله يورومه عازم توركك قاننده يكي
 بر نار ونور يانماق . جهان بيوك برسقوط ايله دينج بر
 صعودك حضور انكشافنده در ؛ آزالان تولدات ، قيصالان
 بويلر ، چوغلان ايشسزلر ، آرتان غير راضى لر ، توسع
 وتوالى ايدن اقتصادى و تجارى هزيمتلر انكلتره ايجون
 موصل مسئلهسى كيبي خارجى مسئلهلرك اهميتنى ميليو نه
 قارشى ۱ رقى درك سسنه اينديرمك لابددر . بو اجتماعى
 ملاحظه ده برايقاظ روحى واردر وبوايقاظ هيچ برملتك ،
 على العميا ، بدخواهى اولامايان بر روحك ايقاتيدر .

۱۴ تشرين اول ۱۹۲۵ جہاد نھوى دوكتور عبدالله جودت

ايدہ بيلمکده وھرايسته ديکى دولت زرينه سفير کوندر مکده در .
 ينه حرب عموميدن صوکره (مصر) ک آلدینی وضعيت و نلده
 ايتديکى امتياز لر معلوم در فقط الك بيوك بفته انكلتره يه بزدن ،
 تورکيه دن کمشدر . مؤرخ G. Ferrero نك نظر دفته بيوك
 برطلاقتله عرض و (کوستاو لوبون) ک (عملی روحیات)
 ده تأييد ايتديکى وجهله « بر تورک جنرالئک دهاسى »
 يعنى [مصطفى کمال پاشا] اوروپانک قارشيسنه ديکيلدى .
 (سهور) معاهده سندن صوکره (لوزان) معاهده سنک عقدى
 اوروپا وبالخاصه انكلتره ايجون معنى دار اولماق نه قادر
 ممکنسه اوقادار معنى داروبليغدر . بو اوزون احتجاجلر دن
 صوکره قارء حقمرى ، انكلتره نك حرب عموميدن الك
 زياده متضرر چيقان دولت اولديغنى ادعاده كى حقمرى
 تسليم ايتش اولماق کرکدر . انكلتره زرميه دوغرو کيدييور ؟
 دييور سگيزايسته جوابى : اوزون مدت معظم وذى شوکت
 اولش اولان روما ايمپراطور لغنک کيتمش اولدينى يره
 دوغرو . هر سقوط ، معروف سقوط قانونى موجبينجه
 متزايد سرعتله وقوعبولور ! اولاد فکر به سنک قدیم وابدی
 حيرانى ، ورخنه لريمه مش اولدينى زمانلرده كى حرشك
 يوكسك بر درجه ده حرمتكارى اولان بر تورک وطنداش
 صفتمله سويله يورم : انكلتره جله الله ايتك ويا محافظه ايتك
 ايجاب ايدن موصل بزم موصلمز دكل در ، بزم موصلمز ده كى
 پترول منبعلى دكلد بومنبعلر يرينه سجيه سنک نهنرژى
 منبعلىله مشغول اولمالى در . او (موسقووا) دن دكل
 (لوندره) دن اندیشه ايتك زماننده در . (عراق) ،
 (هندستان) (مصر) الخ . سيلکينيور : بو آتلك صيرتنه
 آنجاچ يره چاريلماق ايجون بينيله بيله جك ! اون بش
 سسنه اول بالقان حربندن ، هر طرفى قان وياره ايجنده
 چيقان ملتكم حضور اضطرار بنده (شائقه حيات) ي
 يازييور وبونده

شعرك ناطقه سى بست آهنگ در ،
 قلبك ضربلى دمدمه جنك در .
 اولمايانلر نه قدار وار ايسه شيمدى اولاجاق
 باغاتورلرله جهان مدنيت دولاجاق .

ديدكدنصكره

طائيم قدرتى قيلمشه مقدر ذات ،
 ملتم ، ملتم ، اى اويقويه قانش ملت ،